

JOHN F. MARKS

Fl-erbatax ta' Settembru li għadda, imfarrag bis-Sagramenti tal-Knisja Mqaddsa, John F. Marks temm il-hajja harkiena tiegħu li kellha bidu fl-Isla sittin sena qabel.

Missier li ħabb dejjem 'il-familja, bniedem li qatt ma naqas lil hadd, ċittadin li ba sehem fil-hajja pubblika, wiehed mit-tradejunjonisti Maltin tal-bidu nett, huwa ikkontribwixxa għadd kbir ta' artikoli fuq l-affarijiet ta' l-Istat u tat-*Trade Unions*, fosthom komment meqjus dwar ir-Rapport ta' MacLeod.

Johnny Marks kien magħruf bhala bniedem li jaqbez għal min għandu bżonn tal-ghajnuna, u għalhekk ma kienx imurlu haddiem, student, ħabib biex jitolbu jktriblu petizzjoni, jagħmil-lu pjaċir jew jiggilidlu għad-drittijiet tiegħu, li ma kienx johrog minn dar Marks ibierek il-qalb kbira ta' "Johnny".

L-Ilsien Malti sab f'Johnny Marks wiehed mill-ħbieb tiegħu sinċieri, wiehed minn dawn il-ħbieb veri li ma jhobbux għall-interess; għax tabilhaqq Johnny Marks qatt f'għomru ma kien jaf x'inhu interess.

Kienet l-idea ta' Marks dik li fid-Dar tal-Haddiema, l-Isla, miftuha fil-bidu ta' l-Awtonomija, tinfetaħ *Kamra tal-Qari* mzejna bir-ritratti tal-kittieba Maltin qodma u moderni.

Fl-1953 qala' l-*"Imperial Service Medal which Her Majesty The Queen has been graciously pleased to award to you in recognition of the meritorious services which you have rendered"*, kif gie mfiesser f'itra mibghuta lilu mill-Awtoritajiet Imperjali.

Bil-Malti jew bl-Ingliż, Marks kien jkteb bl-istess faċilità li biha kien jitellem dawn iż-żewġ ilsna. Għalhekk il-kitba tiegħu ma tillimtax ruħha għal artikoli biss. Mili-pinna tiegħu ħarġu versi, ħafna novelli ħelwin kif ukoll *essays* ta' siwi tajjeb letterarju. Fost l-opri tiegħu pubblikati (l-inediti la huma ftit u lanqas, milli jidher, ta' valur żgħir) qala' ħafna tifhir il-ktieb *"Tejbilhom Hajjithom"* li, forsi, l-isem ġeneriku tiegħu ma jixhedx biżżejjed l-importanza tas-sensiela tan-noveli li fih. Il-kitba letterarja ta' John F. Marks għad trid tiġi magħrufa skond ma jisthoqqilha mill-kompilaturi tal-kotba u l-antologiji. Min hu mzejjen bl-umiltà u bil-modestja jibqa' ħafna drabi, u b'xorti ħażina għal-Letteratura, bla ma hu magħruf.

La semmejna l-modestja, johrog naturali l-fatt li J.F. Marks dawwar fl-Ingliż mil-lingwa Taljana opri li dehru taħt isem ħadd-

iehor li zamm (għax Marks modestament hekk ried) it-tifhir kollu għalih biss.

Il-lum in-nuqqas tal-kelma ta' Marks sejra tinħass. Imma għallanqas nittamaw li xi biċċa mix-xogħlijiet tiegħu letterarji ma jindifnux miegħu għax il-kitba tiegħu għandha ssib il-kritiku gust u l-kompilatur għaqli ta' kotba li jagħraf jagħti lil Marks il-post li jisthoqqlu fil-Letteratura Maltija. ILF.

LILL-MADONNA TAS-SAHHA

(B'tifkira tal-Jum Marjan għall-Morda ta' Malta)

Fil-Ġonna ta' Sant'Anton, 22. 5. 54.

Ta' VINCENT UNGARO

Rajthom il-morda migmughin ġol-ġonna
Ta' Sant'Anton b'dehriet ta' Lourdes u l-Genna:
Rajthom iharsu Lejk, Helwa Madonna,
Fil-waqt li trejqu tas-Smewwiet bil-benna.

U rajt li ruħ kulhadd bdiet Bik tithejna
Fis-skiet ta' talba waħda, hierġa donnha
Magħsura minn ġo qalb ilha tistenna
Is-saħħa mbierka li tant kellha bżonnha.

Imbagħ'd bħal raxx sabiħ ta' dawl u dija⁽¹⁾
Thallat mal-ward ifuh u l-ghana hlejju
U ždied madwarna l-ġmiel u l-armonija.

Thallix, Madonna, jgħaddi fuqna Mejju
Mingħajr ma nifhmu l-ġid ta' kull tbatija:
Sabbarna Int biex triqna għall-Ġenna nhejju.

23. 5. 54.

(1) Meta l-Kwadru Mirakuluż tal-Madonna tas-Saħħa kien qiegħed jittiehed madwar il-morda, feġġet ix-xemx sabiħa minn wara l-ghata ta' shab ħafif li qabel kien qiegħed jaħbiha.

BIDLA TA' ISEM

Il-pubbliku huwa mgħarraf li l-Għaqda tal-Kittieba Żgħira-żagħ issa sar jisimha Għaqda Letterarja Maltija.

V. CARUANA,
Segretarju.